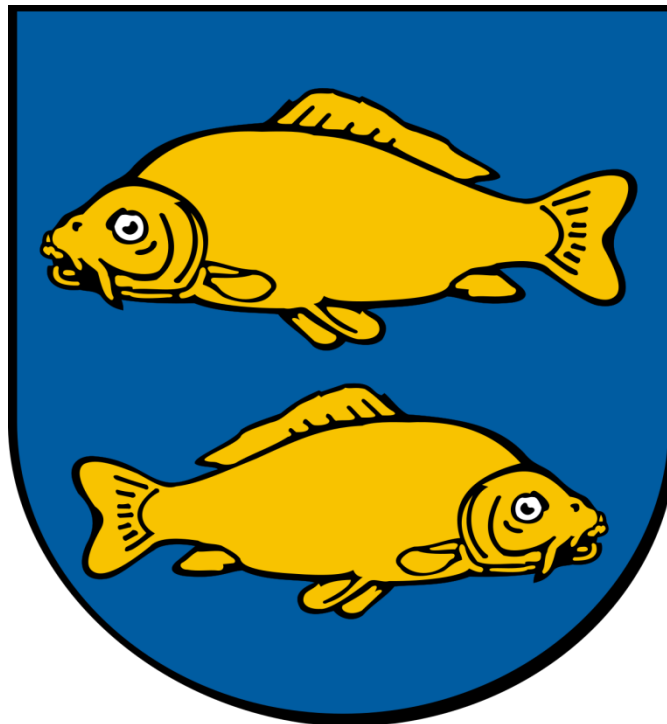

**LOKALNY PLAN ROZWOJU USŁUG
SPOŁECZNYCH
I DEINSTYTUCJONALIZACJI
NA LATA 2026 - 2030
DLA MIASTA KRASNYSTAW**

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.....	3
1. Charakterystyka.....	6
2. Inwentaryzacja usług społecznych	16
3. Diagnoza obszaru rozwoju usług społecznych.....	22
3.1. Rodziny i dzieci.....	22
3.2. Osoby starsze i chore	25
3.3. Osoby z niepełnosprawnością.....	27
3.4. Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	30
3.5. Osoby w kryzysie bezdomności	33
4. Potencjał instytucji i podmiotów do realizacji działań Miasta Krasnystaw ..	35
5. Rekomendacje	37
6. Planowane cele i działania interwencyjne	40
7. Monitoring.....	47
Spis wykresów.....	51
Spis rysunków.....	51
Spis tabel.....	51

WPROWADZENIE

W obliczu dynamicznych zmian społeczno-demograficznych oraz rosnących oczekiwań mieszkańców co do jakości i dostępności usług wsparcia społecznego, Miasto Krasnystaw podejmuje kompleksowe działania na rzecz systemowego rozwoju usług społecznych i procesu deinstytucjonalizacji. Definicja pojęcia została przedstawiona w dokumencie: *Strategia Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)*, przyjętym w dniu 15 czerwca 2022 roku przez Radę Ministrów. Deinstytucjonalizacja polega na „rozwoju usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej oraz na wypracowaniu i wdrożeniu rozwiązań, które umożliwią niezależne życie osobom starszym, osobom z niepełnosprawnościami, osobom w kryzysie psychicznym i innym osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, a dzieciom życie pod opieką rodzinną lub pod opieką zbliżoną do rodzinnej.

Proces ten to kierunek rozwoju usług społecznych polegający na wzmacnianiu wsparcia świadczonego w środowisku lokalnym, którego celem jest ograniczenie lub eliminowanie konieczności korzystania z opieki instytucjonalnej. Zakłada on również tworzenie i rozwój usług umożliwiających osobom wymagającym wsparcia, funkcjonowanie w ich naturalnym otoczeniu, z poszanowaniem godności, autonomii oraz prawa do samodzielnego życia.

Celem Lokalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2026-2030 dla Miasta Krasnystaw jest wyznaczenie kierunków rozwoju usług społecznych na poziomie lokalnym w mieście Krasnystaw, zarówno w zakresie działań interwencyjnych, jak i działań o charakterze prewencyjnym oraz profilaktycznym. Plan określa konkretne cele i działania w poszczególnych obszarach lokalnej polityki społecznej, odpowiadające na zidentyfikowane potrzeby mieszkańców. Szczególny nacisk trzeba położyć na kierowanie ich do osób, które mogą być narażone na jakiegokolwiek przejawy wykluczenia społecznego czy dyskryminacji. Dotyczy to przede wszystkim:

- Rodzin z dziećmi, w tym dziećmi z niepełnosprawnością, dzieci

przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;

- Osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu ze względu na wiek, chorobę;
- Osób z niepełnosprawnościami;
- Osób w kryzysie psychicznym;
- Osób w kryzysie bezdomności.

Wyznaczenie właściwych kierunków rozwoju usług społecznych wymaga przeprowadzenia rzetelnych działań diagnostycznych i analitycznych, pozwalających na ocenę aktualnego stanu usług społecznych oraz identyfikację kluczowych wyzwań, które będą miały wpływ na funkcjonowanie społeczności lokalnej w najbliższych latach. Szczególne znaczenie mają zmiany demograficzne, w tym proces starzenia się społeczeństwa, a także wzrost zapotrzebowania na różnorodne formy wsparcia społecznego.

Lokalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2026-2030 dla Miasta Krasnystaw został opracowany w oparciu o obowiązujące przepisy prawa, dokumenty strategiczne szczebla krajowego i regionalnego, w szczególności *Strategię Rozwoju Usług Społecznych – polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)*, a także w oparciu o *Ogólnopolskie wytyczne tworzenia lokalnych planów deinstytucjonalizacji usług społecznych*. W przygotowaniu Planu wykorzystano informacje, dane zgromadzone i przetworzone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnymstawie, Urząd Miasta Krasnystaw, oraz inne podmioty świadczące usługi społeczne na rzecz mieszkańców miasta Krasnystaw zawarte między innymi w takich dokumentach jak:

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Krasnystaw na lata 2021 – 2030;
- Sprawozdanie z realizacji zadań w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Krasnystaw na lata 2021 - 2030 za rok 2024;
- Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej

na Terenie Miasta Krasnystaw w latach 2025-2027;

- Raport o stanie Miasta Krasnystaw za 2024 r.;
- Program współpracy Miasta Krasnystaw z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2025;
- Sprawozdania z realizacji zadań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnymstawie za 2023 rok i 2024 rok;
- Ocena Zasobów Pomocy Społecznej dla Miasta Krasnystaw za 2023 rok i 2024 rok.

Przyjęcie i realizacja niniejszego dokumentu stanowi wyraz odpowiedzialności samorządu Miasta Krasnystaw za kształtowanie nowoczesnej, zintegrowanej i dostępnej polityki społecznej, odpowiadającej na potrzeby mieszkańców oraz sprzyjającej poprawie jakości ich życia.

1. CHARAKTERYSTYKA

Miasto Krasnostaw jest gminą miejską położoną w południowo-wschodniej części Polski, w województwie lubelskim. Leży w centralnej części powiatu krasnostawskiego, u zbiegu dwóch rzek – Wieprza i Żółkiewki. Bezpośrednio graniczy z gminą Krasnostaw (gminą wiejską otaczającą miasto) oraz gminą Siennica Różana.

Miasto Krasnostaw położone jest na trasie drogi ekspresowej S17/E372, co zapewnia dogodne połączenia komunikacyjne z większymi ośrodkami miejskimi, w tym z Lublinem (ok. 50–56 km) oraz Warszawą (ok. 220–230 km). Miasto znajduje się także w niewielkiej odległości od ważnych miast regionu oraz granicy państwa: Chełma (30 km), Zamościa (31 km) oraz przejścia granicznego z Ukrainą w Dorohusku (60 km).

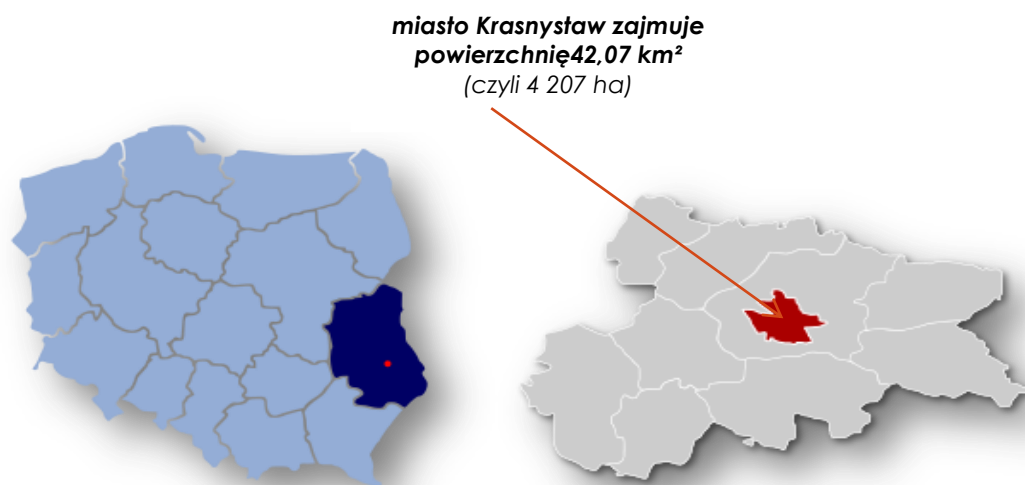
Pod względem fizycznogeograficznym Krasnostaw położony jest na Wyżynie Lubelskiej. W ujęciu mezoregionalnym zachodnia część miasta leży na Wyniosłości Giełczewskiej, natomiast wschodnia na Działach Grabowieckich. Miasto znajduje się w zasięgu Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych. Granice administracyjne Krasnostawu obejmują fragment Grabowiecko-Strzeleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, w tym doliny rzek Wieprz i Żółkiewka, las Borek oraz tereny przyległe. Gęstość zaludnienia miasta wynosi 397 osób na 1 km² powierzchni.

W strukturze administracyjnej Krasnostawu funkcjonują jednostki pomocnicze w formie sołectw, które posiadają własnych sołtysów i pełnią istotną rolę w reprezentowaniu lokalnych społeczności. Są to:

- Przedmieście Zastawie,
- Kolonia Krakowskie Przedmieście,
- Krakowskie Przedmieście,
- Przedmieście Lubańki,
- Przedmieście Zakręcie,
- Kolonia Góry,
- Przedmieście Góry.

Rysunek 1. Mapa miasta Krasnystaw

Źródło: POL_Krasnystaw_map.svg

Pomimo korzystnego położenia komunikacyjnego oraz walorów przyrodniczych, Miasto Krasnystaw – podobnie jak wiele miast średniej wielkości – zmaga się z niekorzystnymi procesami demograficznymi.

Tabela 1. Liczba ludności w latach 2023-2025

Rok	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Dzieci
2023	17 280	9 201	8 079	2 493
2024	16 968	9 057	7 911	2 392
2025	16 703	8 926	7 779	2 311

Źródło: Dane z UM – ewidencja ludności

W latach 2023–2025 liczba ludności miasta wykazuje wyraźną tendencję spadkową. W 2023 roku w Krasnymstawie zamieszkiwało 17 280 osób. W 2024 roku liczba mieszkańców zmniejszyła się do 16 968 osób, natomiast w 2025 roku odnotowano dalszy spadek do poziomu 16 703

mieszkańców. W całym analizowanym okresie populacja zmniejszyła się o 577 osób, co oznacza spadek o około 3,3% w ciągu trzech lat. Spadek miał charakter ciągły i systematyczny – w latach 2023–2024 liczba ludności zmniejszyła się o 312 osób, a w latach 2024–2025 o kolejne 265 osób. Tendencja ta może świadczyć o utrzymującym się ujemnym przyroście naturalnym oraz niekorzystnym saldzie migracji.

W strukturze ludności według płci widoczna jest stała przewaga kobiet nad mężczyznami. W 2023 roku kobiety stanowiły około 53,25% ogólnej liczby mieszkańców (9 201 osób), natomiast mężczyźni 46,75% (8079 osób). W kolejnych latach 2024 i 2025 kobiety stanowiły analogicznie 53,38% i 53,44% ogólnej liczby mieszkańców (9 057 osób i 8 926 osób), natomiast mężczyźni 46,62% i 46,57% (7 911 osób i 7779 osób). Współczynnik feminizacji w mieście wynosi 117, co oznacza, że na 100 mężczyzn przypada średnio 117 kobiet. Wysoki wskaźnik feminizacji jest zjawiskiem typowym dla miast o starzejącej się strukturze demograficznej i może wynikać z dłuższej przeciętnej długości życia kobiet oraz migracji zarobkowej mężczyzn.

Niepokojącym zjawiskiem jest również systematyczny spadek liczby dzieci. W 2023 roku dzieci było 2 493, w 2024 roku 2 392, natomiast w 2025 roku 2 311. W ciągu trzech lat liczba dzieci zmniejszyła się o 182 osoby, czyli o około 7,3%. W 2024 roku dzieci stanowiły około 14,1% ogółu mieszkańców. Spadek udziału najmłodszej grupy wiekowej wskazuje na niską dzietność oraz postępujący proces starzenia się społeczeństwa.

Zmniejszanie się liczby ludności Krasnegostawu wpisuje się w szersze procesy demograficzne obserwowane zarówno w skali regionalnej, jak i ogólnokrajowej. Do głównych przyczyn tego zjawiska należą ujemny przyrost naturalny, wynikający z niskiej liczby urodzeń i wysokiej liczby zgonów, postępujące starzenie się społeczeństwa oraz odpływ ludności, w szczególności osób młodych i w wieku produkcyjnym, do większych ośrodków miejskich oferujących szersze możliwości edukacyjne i zawodowe.

Tabela 2. Statystyka mieszkańców według wieku w latach 2023-2025

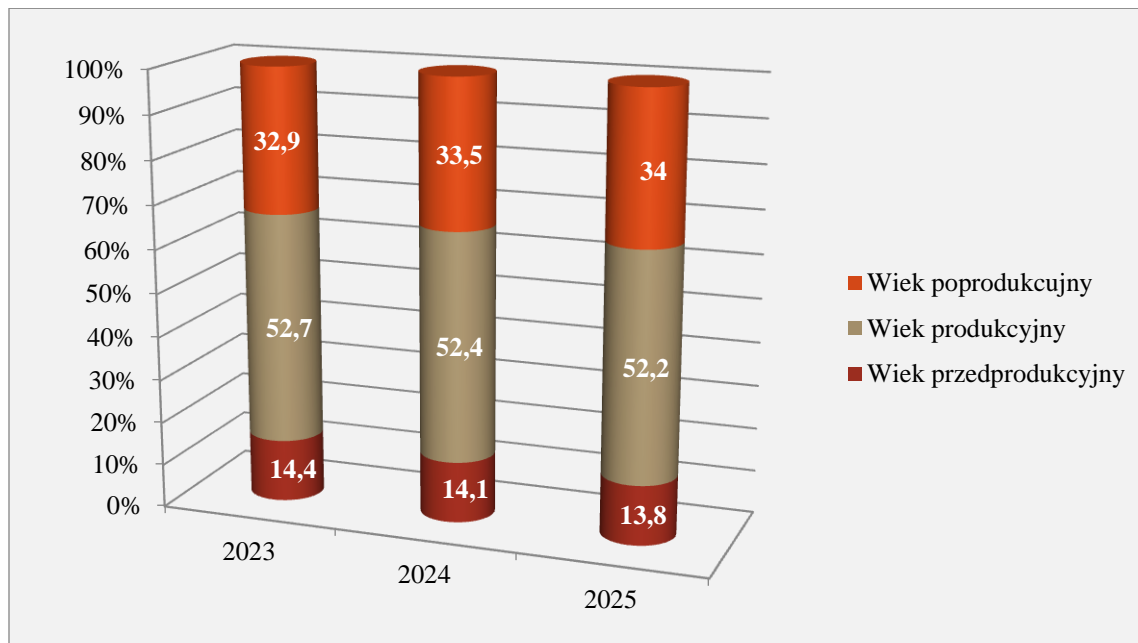
Rok	Wiek przedprodukcyjny (osoby do 17 r. ż)	Wiek produkcyjny (od 18-59 r.)	Wiek poprodukcyjny (od 60 r. ż. i powyżej)	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny	Współczynnik przyrostu naturalnego (‰)
2023	2 493	9 109	5 678	77	196	-119	-6,89
2024	2 392	8 893	5 683	77	223	-146	-8,60
2025	2 311	8 721	5 671	72	210	-138	-8,26

Źródło: Dane z UM – ewidencja ludności

Analiza danych dotyczących struktury wieku oraz ruchu naturalnego potwierdza niekorzystne zmiany zachodzące w populacji. W badanym okresie systematycznie zmniejsza się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym. W 2023 roku dzieci i młodzież do 17 roku życia stanowiły 2 493 osoby (14,4% ogółu mieszkańców), w 2024 roku – 2 392 osoby (14,1%), natomiast w 2025 roku – 2 311 osób (13,8%). Oznacza to zarówno spadek liczbowy, jak i procentowy udział najmłodszej grupy wiekowej w populacji. Zjawisko to świadczy o niskim poziomie urodzeń i ograniczonym napływie młodych rodzin do miasta. Zmniejsza się również liczba osób w wieku produkcyjnym. W 2023 roku grupa ta liczyła 9 109 osób (52,7% mieszkańców), w 2024 roku – 8 893 osoby (52,4%), a w 2025 roku – 8 721 osób (52,2%). Spadek liczby ludności w wieku aktywności zawodowej może w przyszłości prowadzić do ograniczenia zasobów pracy oraz zwiększenia obciążenia systemu zabezpieczenia społecznego. Jednocześnie rośnie udział osób w wieku poprodukcyjnym. W 2023 roku seniorzy stanowili 32,9% ogółu mieszkańców (5 678 osób), w 2024 roku – 33,5% (5 683 osoby), a w 2025 roku – 34,0% (5 671 osób). Pomimo niewielkich wahań liczbowych, udział procentowy tej grupy systematycznie wzrasta, co jednoznacznie wskazuje na postępujące starzenie się społeczeństwa.

Wykres 1. Ludność miasta Krasnystaw według ekonomicznych grup wieku w latach 2023-2025

Źródło: Dane z UM – ewidencja ludności

Wskaźniki obciążenia demograficznego potwierdzają pogłębiający się problem. W 2025 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadają 64 osoby w wieku nieprodukcyjnym (dzieci i seniorzy łącznie). Dodatkowo na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym przypadają ponad 245 osób w wieku poprodukcyjnym, co oznacza, że liczba seniorów ponad dwukrotnie przewyższa liczbę dzieci. Jest to wyraźny sygnał zaburzonej równowagi pokoleniowej.

Niekorzystne zmiany potwierdzają również dane dotyczące ruchu naturalnego. W 2023 roku odnotowano 77 urodzeń i 196 zgonów, co dało ujemny przyrost naturalny na poziomie -119 osób (-6,89%). W 2024 roku sytuacja pogorszyła się – przy 77 urodzeniach i 223 zgonach przyrost naturalny wyniósł -146 osób (-8,60%). W 2025 roku odnotowano 72 urodzenia i 210 zgonów, co przełożyło się na przyrost naturalny -138 osób (-8,26%). Liczba

zgonów w każdym roku ponad dwukrotnie przewyższała liczbę urodzeń, co jednoznacznie wskazuje na utrwalony ujemny przyrost naturalny.

Tabela 3. Statystyka zameldowań i wymeldowania w latach 2023-2025

Rok	Zameldowania	Zameldowania czasowe	Wymeldowania	Saldo migracji
2023	235	290	227	+8
2024	245	295	318	-73
2025	251	303	251	0

Źródło: Dane z UM – ewidencja ludności

W latach 2023–2025 migracje miały istotny wpływ na sytuację demograficzną miasta. Szczególnie niekorzystny był rok 2024, w którym odnotowano znaczący odpływ ludności. Rok 2025 przyniósł stabilizację, jednak brak dodatniego salda migracji nie kompensuje utrzymującego się ujemnego przyrostu naturalnego.

W efekcie obserwowanych zmian demograficznych Miasto Krasnystaw stoi przed koniecznością podejmowania długofalowych działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie depopulacji oraz dostosowanie polityki rozwoju do potrzeb starzejącej się społeczności lokalnej, co szczególnie uwidacznia znaczenie systemu pomocy społecznej. W tym kontekście istotną rolę pełni Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnymstawie, który realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, a także inne zadania z zakresu wsparcia osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, w szczególności seniorów, osób samotnych, niesamodzielnych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Tabela 4. Liczba rodzin i osób objętych wsparciem pomocy społecznej w latach 2023-2025

Rok	Liczba rodzin korzystających z pomocy	Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej	Liczba mieszkańców	Odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej
2023	633	1108	17 280	6,41%
2024	614	1089	16968	6,42%
2025	594	1031	16703	6,17%

Źródło: Dane MOPS Krasnystaw

Analiza danych dotyczących liczby rodzin i osób objętych wsparciem pomocy społecznej w latach 2023–2025 wskazuje na stopniowy, choć niewielki spadek skali korzystania z pomocy społecznej w Mieście Krasnystaw. W 2023 roku z pomocy społecznej korzystały 633 rodziny, obejmujące łącznie 1 108 osób, co stanowiło 6,41% ogółu mieszkańców miasta. W kolejnych latach liczba ta systematycznie malała – w 2024 roku wsparciem objęto 614 rodzin i 1 089 osób, natomiast w 2025 roku 594 rodziny i 1 031 osób.

Pomimo spadku bezwzględnej liczby rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej, odsetek mieszkańców objętych wsparciem utrzymywał się na zbliżonym poziomie. W 2024 roku wskaźnik ten nawet nieznacznie wzrósł do 6,42%, co było konsekwencją ogólnego spadku liczby ludności miasta. Dopiero w 2025 roku odnotowano niewielkie obniżenie udziału beneficjentów pomocy społecznej do poziomu 6,17%.

Zaobserwowane tendencje mogą wskazywać, że zmniejszanie się liczby osób korzystających z pomocy społecznej nie wynika wyłącznie z poprawy sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców, lecz w dużej mierze jest efektem procesów demograficznych, takich jak depopulacja oraz zmiany w strukturze ludności. Utrzymywanie się relatywnie stałego udziału

beneficjentów pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców potwierdza, że zapotrzebowanie na wsparcie instytucjonalne pozostaje na porównywalnym poziomie.

Tabela 5. Dominujące powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2024-2025

Powody trudnej sytuacji życiowej	Rok 2024		Rok 2025	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	245	455	230	440
Sieroctwo	2	5	1	3
Bezdomność	4	4	7	7
Potrzeby ochrony macierzyństwa	6	32	4	18
w tym potrzeba ochrony wielodzietności	1	4	2	12
Bezrobocie	228	486	222	486
Niepełnosprawność	283	460	266	391
Długotrwała lub ciężka choroba	402	690	387	642
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	57	196	55	193
w tym rodziny niepełne	40	130	43	136
rodziny wielodzietne	13	74	12	71
Przemoc domowa	36	129	43	114
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0
Alkoholizm	81	118	81	121
Narkomania	6	13	4	4
Trudności w przystosowaniu	10	20	6	6

do życia po zwolnieniu z Zakładu Karnego				
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	1	3	3	12
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0

Źródło: Dane MOPS Krasnystaw

Analiza danych wskazuje, że w latach 2024–2025 najczęstszymi przyczynami przyznawania pomocy społecznej w Krasnymstawie były długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezrobocie oraz ubóstwo. W 2024 roku najwięcej rodzin otrzymało wsparcie z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby (402 rodziny, obejmujące 690 osób), a w 2025 roku liczba ta nieznacznie spadła do 387 rodzin (642 osoby). Wskazuje to na utrzymujące się problemy zdrowotne wśród mieszkańców, choć widoczna jest niewielka tendencja spadkowa. Niepełnosprawność była powodem przyznania pomocy 283 rodzinom w 2024 roku i 266 rodzinom w 2025 roku, przy jednoczesnym wyraźniejszym spadku liczby osób w rodzinach objętych wsparciem. Może to świadczyć o zmniejszaniu się liczby wieloosobowych gospodarstw domowych korzystających z pomocy. Bezrobocie pozostawało istotną przyczyną objęcia wsparciem – 228 rodzin w 2024 roku i 222 rodziny w 2025 roku. Liczba osób w rodzinach dotkniętych bezrobociem utrzymała się na podobnym poziomie (486 osób w obu latach), co wskazuje na stabilny, choć nadal znaczący, problem na lokalnym rynku pracy. Ubóstwo pozostawało jednym z głównych

czynników przyznawania pomocy, dotycząc 245 rodzin w 2024 roku oraz 230 rodzin w 2025 roku. Odnotowany niewielki spadek może świadczyć o częściowej poprawie sytuacji materialnej niektórych gospodarstw domowych. Na uwagę zasługuje wzrost liczby rodzin korzystających ze wsparcia z powodu przemocy domowej – z 36 rodzin w 2024 roku do 43 w 2025 roku. Zjawisko to może wskazywać na lepszą identyfikację przypadków przemocy, większą świadomość społeczną oraz skuteczniejsze kierowanie osób potrzebujących do systemu pomocy społecznej.

Wyniki analizy wskazują, że Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnymstawie pełni istotną rolę w systemie lokalnego wsparcia społecznego, a realizowane działania odpowiadają na trwałe potrzeby części mieszkańców Miasta Krasnystaw, w szczególności osób starszych, samotnych oraz rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. W perspektywie kolejnych lat, w związku z postępującym starzeniem się społeczeństwa, można spodziewać się utrzymania, a nawet wzrostu zapotrzebowania na usługi społeczne, zwłaszcza o charakterze opiekuńczym i specjalistycznym.

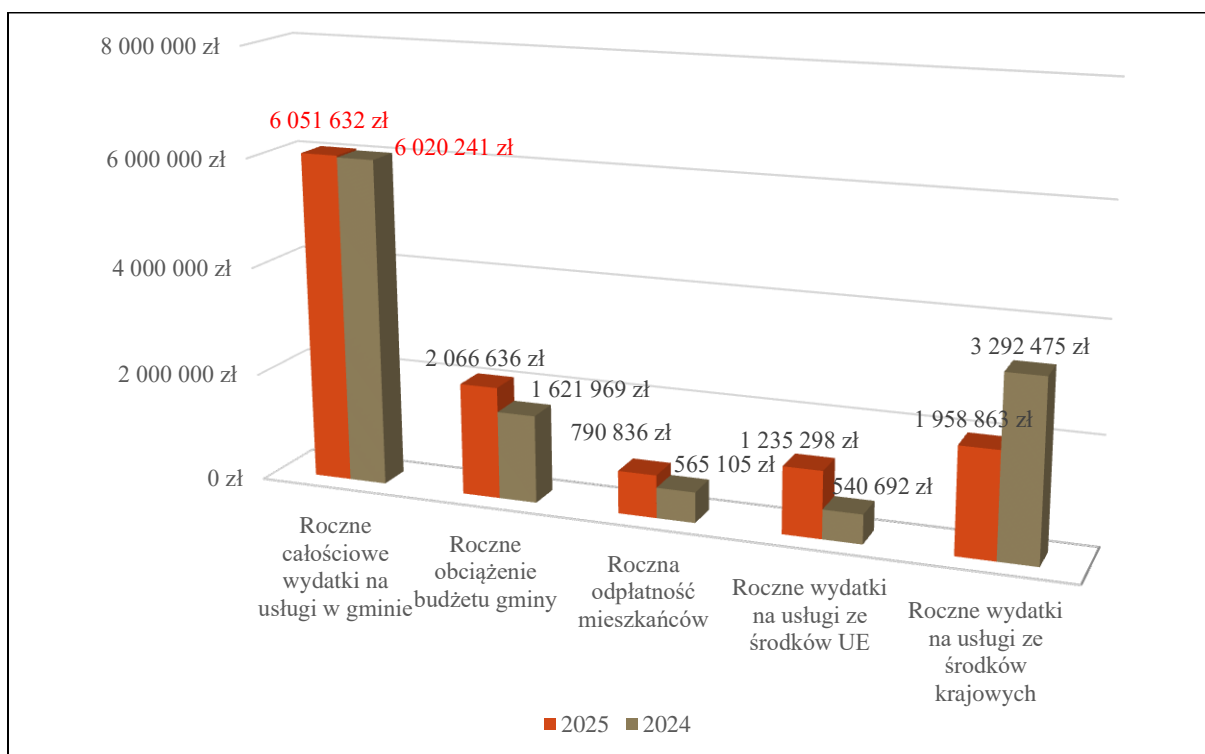

2. INWENTARYZACJA USŁUG SPOŁECZNYCH

W związku z opracowaniem Lokalnego Planu Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2026–2030 dla Miasta Krasnystaw przeprowadzono szczegółową inwentaryzację wydatków ponoszonych w latach 2024–2025 na realizację usług społecznych.

Celem inwentaryzacji było nie tylko określenie poziomu nakładów finansowych, lecz również dokonanie oceny stopnia wykorzystania dostępnych usług oraz identyfikacja obszarów wymagających dalszego rozwoju. Rosnące zapotrzebowanie na usługi społeczne stanowi konsekwencję dynamicznych zmian demograficznych, w szczególności wzrostu liczby osób starszych, osób z niepełnosprawnościami oraz osób w kryzysie zdrowia, pozostających bez wystarczającego wsparcia ze strony bliskich.

Wykres 2. Roczne całościowe wydatki na usługi społeczne w roku 2024 i 2025

Źródło: Dane MOPS Krasnystaw

Przeprowadzona analiza pozwoliła określić, które formy wsparcia charakteryzują się największym zapotrzebowaniem, a także wskazać kierunki działań, które powinny zostać uwzględnione w perspektywie lat 2026–2030. Kluczowym filarem procesu deinstytucjonalizacji w Krasnymstawie pozostaje aktywna polityka Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnymstawie w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych, w tym funduszy europejskich oraz celowych dotacji rządowych. Podejmowane działania umożliwiają sukcesywne rozszerzanie katalogu usług społecznych świadczonych w miejscu zamieszkania, co stanowi realną alternatywę dla opieki instytucjonalnej.

Podstawę działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnymstawie stanowi realizacja usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Usługi te, świadczone w środowisku zamieszkania beneficjentów, umożliwiają zapewnienie profesjonalnej opieki terapeutycznej i bytowej bez konieczności opuszczania przez nich dotychczasowego miejsca zamieszkania. W latach 2024–2025 usługami opiekuńczymi objęto 103 osoby, a łączna wartość środków wydatkowanych z budżetu miasta wyniosła 877 009,00 zł. W tym samym okresie specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi objęto 46 osób, a środki finansowe pochodzące z budżetu państwa przeznaczone na ten cel wyniosły 419 888,00 zł. (patrz Tabela 6 str. 24 i Wykres 7 str. 31).

Istotnym instrumentem wsparcia pozostaje realizacja projektu „Polityka Senioralna EFS+” w ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach Działania 8.5 „Usługi Społeczne” Priorytetu VIII „Zwiększenie Spójności Społecznej”. Projektem objęto 619 osób w wieku 65+ (docelowo 653 osoby), które ze względu na wiek lub stan zdrowia wymagały wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, a także ich opiekunów faktycznych. W ramach projektu zrealizowano m.in. usługi opiekuńcze,

asystenckie, pielęgnacyjne (podologiczne), rehabilitacyjne i fizjoterapeutyczne, opiekę wytchnieniową, indywidualne poradnictwo psychologiczne i prawne, usługi tzw. „złotej rączki” oraz możliwość wypożyczenia sprzętu rehabilitacyjnego. Usługi te były nieodpłatne dla beneficjentów. Łączna wartość wydatków poniesionych na realizację działań projektowych wyniosła 1 726 984,28 zł. Projekt w istotny sposób przyczynił się do poprawy jakości życia seniorów oraz umożliwił im pozostanie w środowisku lokalnym.

Ważnym elementem wsparcia modelu środowiskowego są również realizowane programy resortowe Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej finansowane z Funduszu Solidarnościowego, w szczególności „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” oraz „Opieka wytchnieniowa”. Programy te odciążają opiekunów faktycznych i wspierają niezależne życie osób z niepełnosprawnościami. W 2024 roku usługami asystencji osobistej objęto 102 osoby posiadające orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, w tym dzieci, na łączną kwotę 2 891 807,00 zł. W 2025 roku ze wsparcia skorzystały 64 osoby, a wartość wydatków wyniosła 1 596 362,51 zł.

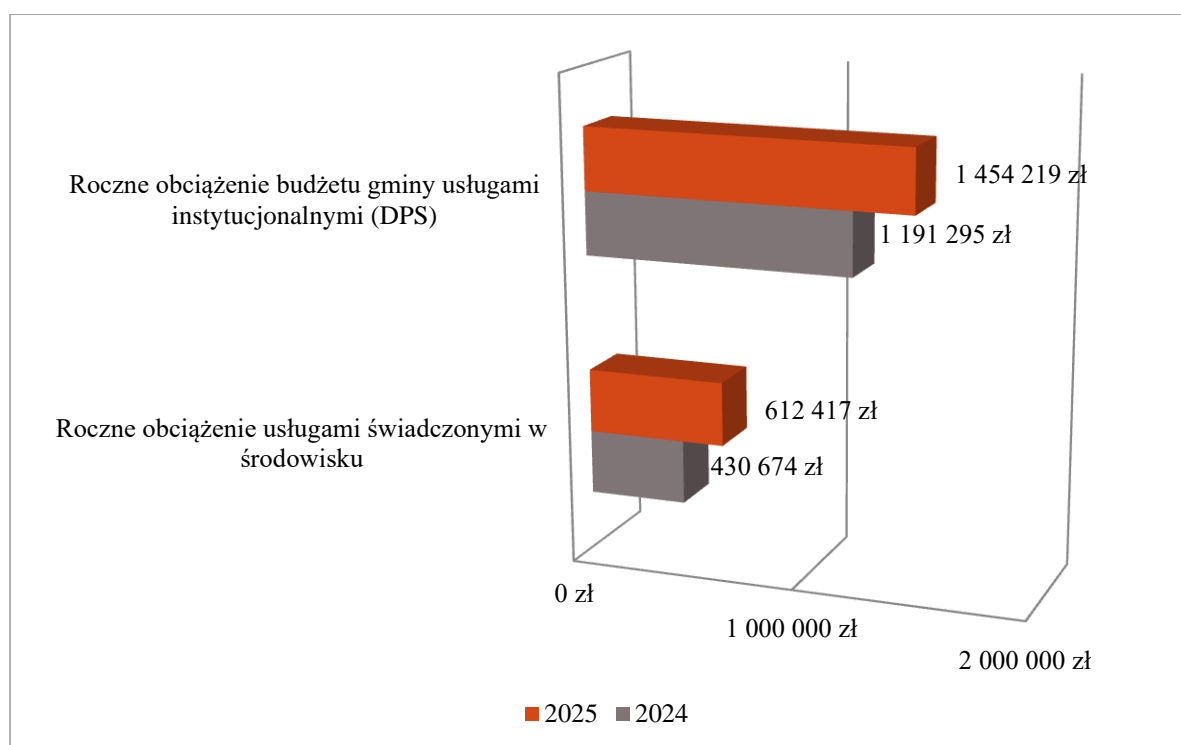
W latach 2024–2025 realizowano również program „Opieka wytchnieniowa”, którego celem było wsparcie członków rodzin i opiekunów sprawujących całodobową opiekę nad osobami z niepełnosprawnościami. Usługi realizowano w miejscu zamieszkania beneficjentów. W 2024 roku objęto wsparciem 14 osób, przeznaczając na ten cel 157 080,00 zł, natomiast w 2025 roku wsparciem objęto 15 osób, a wartość wydatków wyniosła 163 200,00 zł.

W latach 2024–2025 realizowano również program ostonowy „Korpus Wsparcia Seniorów” (Moduł I i II), ukierunkowany na rozwój nowoczesnych form opieki nad osobami starszymi, w tym usług sąsiedzkich oraz teleopieki. Z programu korzysta średniorocznie około 40 osób.

W 2025 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnymstawie przystąpił do realizacji projektów „Pomocna Dłoń” oraz „Premia społeczna”, ukierunkowanych na rozwój nowoczesnych form wsparcia. Usługi zdrowotne realizowane w ramach Działania FELU.08.06 Priorytetu VIII Programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027 skierowane były do 25 osób wymagających wsparcia oraz ich opiekunów. Ponadto realizowano projekt „Premia społeczna” w ramach Działania 04.13 „Wysokiej jakości system włączania społecznego” programu Fundusze dla Rozwoju Społecznego 2021–2027, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus. W ramach projektu realizowano usługi asystenckie dla osób z niepełnosprawnościami, w tym dzieci, na łączną kwotę 149 972,92 zł.

Wykres 3. Porównanie wydatków na usługi instytucjonalne (DPS) i w środowisku w latach 2024 i 2025

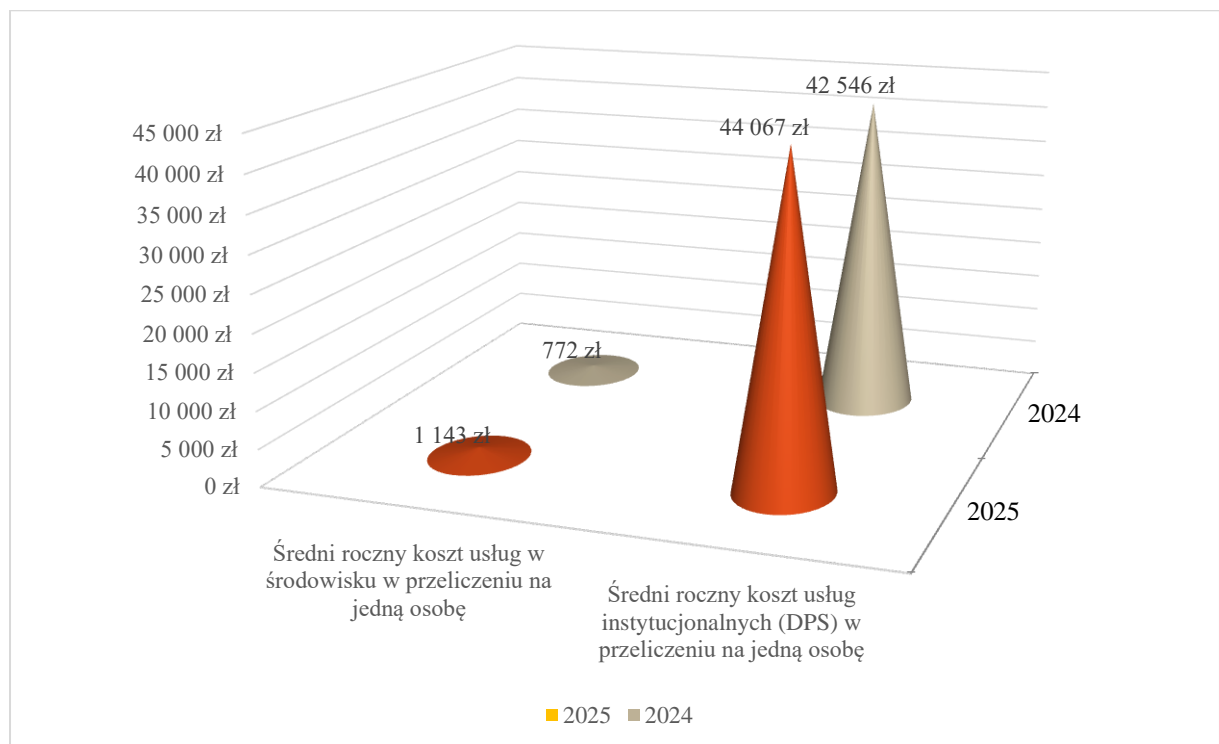
Źródło: Dane MOPS Krasnymstów

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnymstawie konsekwentnie dąży do tego, aby opieka instytucjonalna w domach pomocy społecznej była rozwiązaniem ostatecznym, a nie pierwszym wyborem.

Rozwój usług społecznych stanowi rozwiązanie korzystniejsze zarówno z punktu widzenia ekonomicznego, jak i społecznego. Inwestowanie w opiekę domową, usługi opiekuńcze, asystenckie, opieki wytchnieniowej czy teleopiekę jest znacząco tańsze niż utrzymanie w placówkach całodobowych, a uzyskane w ten sposób oszczędności umożliwiają objęcie wsparciem większej liczby mieszkańców. Pozostanie w środowisku lokalnym ma również istotne znaczenie dla dobrostanu psychicznego osób starszych, przeciwdziałając zjawisku tzw. szoku relokacyjnego.

Wykres 4. Porównanie wydatków na usługi w odniesieniu do osób przebywających w instytucji (DPS) oraz w środowisku w roku 2024 i 2025

Źródło: Dane MOPS Krasnymstaw

Koszty pobytu w placówkach całodobowych systematycznie rosną wskutek inflacji, wzrostu cen energii, rosnących kosztów utrzymania infrastruktury oraz wzrostu wynagrodzeń personelu. Prowadzi to do znacznego obciążenia finansowego zarówno dla budżetu gminy, jak i dla rodzin.

W świetle przeprowadzonej inwentaryzacji, rozwój usług środowiskowych oraz ograniczanie kierowania do opieki instytucjonalnej powinny stanowić jeden z kluczowych priorytetów Lokalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2026–2030 dla Miasta Krasnystaw.

3. DIAGNOZA OBSZARU ROZWOJU USŁUG SPOŁECZNYCH

Diagnoza obszaru rozwoju usług społecznych została opracowana w oparciu o dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnymstawie, informacje pochodzące od instytucji działających na rzecz mieszkańców oraz analizę dostępnych dokumentów strategicznych i programowych. Jej celem jest określenie skali oraz charakteru problemów społecznych, a także wskazanie obszarów wymagających dalszego rozwoju usług społecznych.

3.1. RODZINY I DZIECI

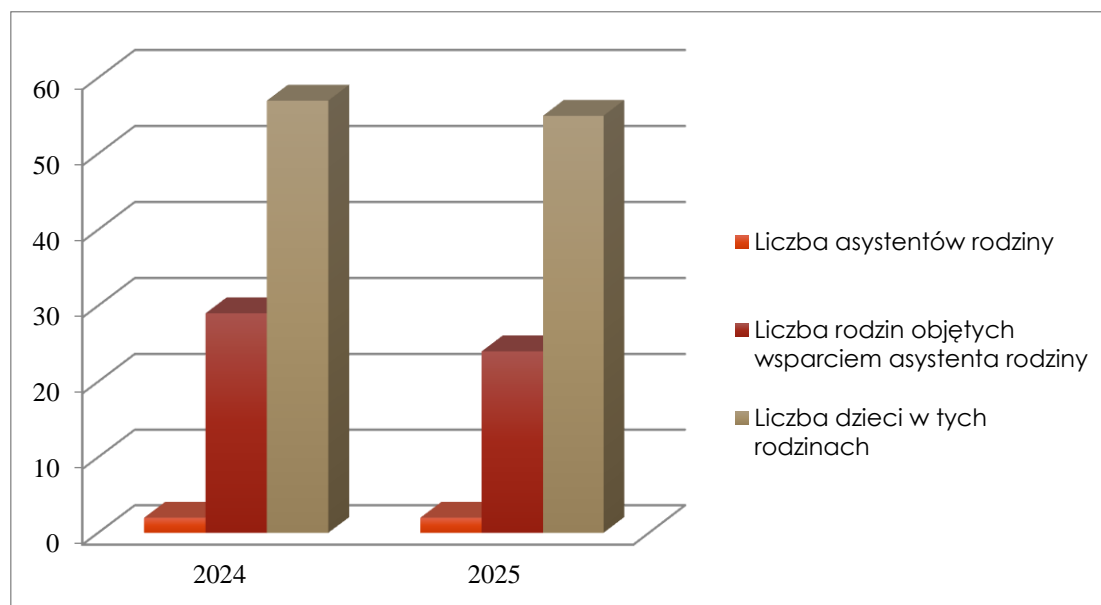
Rodziny z dziećmi stanowią jedną z kluczowych grup korzystających ze wsparcia społecznego w mieście Krasnystaw. Wśród części rodzin występują trudności w prawidłowym funkcjonowaniu, wynikające m.in. z problemów opiekuńczo-wychowawczych, ubóstwa, bezrobocia, problemów zdrowotnych, uzależnień czy występowania przemocy domowej. Problemy te mogą negatywnie wpływać na rozwój dzieci i młodzieży, dlatego istotne jest zapewnienie odpowiedniego wsparcia rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej.

Na terenie Miasta Krasnystaw funkcjonuje system wsparcia rodzin, który obejmuje działania podejmowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnymstawie, placówki oświatowe oraz inne podmioty działające na rzecz dzieci i rodzin. Jedną z ważnych form wsparcia jest praca socjalna oraz pomoc finansowa i rzeczowa kierowana do rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej. Z danych MOPS w Krasnymstawie (patrz Tabela 4. str. 12) wynika, że ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej na przestrzeni lat 2023-2025 utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

Istotnym elementem systemu wsparcia jest również praca asystenta rodziny, którego zadaniem jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Wykres 5. Asystentura rodzin w latach 2024 i 2025

Źródło: Dane MOPS Krasnystaw

Według danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnymstawie w 2024 roku wsparciem asystenta rodziny objęto 29 rodzin (57 dzieci), a w 2025 roku – 24 rodziny (55 dzieci). Zadania te realizowali dwaj asystenci rodziny zatrudnieni w MOPS Krasnystaw w systemie zadaniowego czasu pracy. Dane te wskazują na utrzymujące się zapotrzebowanie na wsparcie rodzin w zakresie prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo wychowawczych oraz na istotną rolę pracy asystenta rodziny w systemie wsparcia rodzin. Asystent rodziny współpracuje z rodziną w jej środowisku, pomaga w organizowaniu życia codziennego, wzmacnia kompetencje wychowawcze rodziców, wspiera w rozwiązywaniu problemów oraz pomaga w korzystaniu z dostępnych form pomocy

instytucjonalnej. Działania te mają na celu poprawę funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie konieczności umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Na rzecz dzieci i młodzieży realizowany jest także rządowy program "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024-2028, którego celem jest zapewnienie pełnowartościowego ciepłego posiłku w formie pełnego obiadu dzieciom uczęszczającym do placówek oświatowych oraz osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej. Program ten przyczynia się do poprawy warunków życia rodzin oraz wspiera prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży. W 2024 roku z tej formy wsparcia skorzystało 145 dzieci. Natomiast w 2025 roku pomocą objęto 132 dzieci, którym również zapewniono pełny obiad w szkole.

Rodziny wielodzietne z terenu Miasta Krasnystaw mogą korzystać z uprawnień wynikających z programu Karta Dużej Rodziny 3+, który zapewnia system zniżek i ulg w instytucjach publicznych. Rozwiązanie to stanowi ważne wsparcie dla rodzin wychowujących troje i więcej dzieci.

Ważną rolę w systemie wsparcia dzieci i rodzin odgrywają także placówki oświatowe działające na terenie Miasta Krasnystaw. Szkoły i przedszkola oprócz realizacji funkcji edukacyjnej prowadzą również działania wychowawcze, profilaktyczne oraz wspierające rozwój dzieci i młodzieży. W placówkach organizowana jest pomoc psychologiczno-pedagogiczna, zajęcia wyrównawcze oraz różnego rodzaju działania profilaktyczne mające na celu przeciwdziałanie uzależnieniom, przemocy oraz innym zjawiskom problemowym.

Wnioski z diagnozy:

- utrzymuje się potrzeba wzmocnienia kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców,
- istotne jest zwiększenie dostępności wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży,
- wskazane jest rozwijanie działań profilaktycznych oraz środowiskowych form wsparcia rodzin.

3.2. OSOBY STARSZE I CHORE

Proces starzenia się społeczeństwa stanowi jedno z kluczowych wyzwań społecznych dla Miasta Krasnystaw. Coraz większa liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym wymaga wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, zarówno w zakresie pomocy opiekuńczej, jak i działań aktywizujących, integrujących oraz wspierających zdrowie i bezpieczeństwo seniorów. Osoby starsze często zmagają się z ograniczoną sprawnością fizyczną, problemami zdrowotnymi, samotnością oraz trudnościami w utrzymaniu samodzielności, co sprawia, że dostęp do szerokiego wachlarza usług społecznych jest niezbędny.

Miasto Krasnystaw realizuje obecnie szeroki zakres usług skierowanych do osób starszych, które pozwalają na pozostanie w środowisku domowym i aktywne uczestnictwo w życiu lokalnym. Wśród nich znajdują się usługi opiekuńcze, które wspierają seniorów w codziennych czynnościach, takich jak przygotowywanie posiłków, utrzymanie higieny osobistej, zakupy czy załatwianie spraw urzędowych.

Tabela 6. Usługi opiekuńcze w latach 2024-2025

Rok	Liczba osób, którym przyznano usługi opiekuńcze	Odpłatność mieszkańców	Koszty usług opiekuńczych
2024	53	63 726,00 zł	455 035,00 zł
2025	50	88 068,00 zł	421 974,00 zł

Źródło: Dane MOPS Krasnystaw

Uzupełnieniem usług opiekuńczych są usługi w ramach Programu „Opieka 75+”. Umożliwiają szerszy dostęp do usług opiekuńczych dla seniorów w wieku 75 lat i więcej.

Istotnym elementem wsparcia jest również praca socjalna, która pomaga seniorom w trudnych sytuacjach życiowych, koordynuje dostęp do odpowiednich usług oraz wspiera integrację z lokalnym środowiskiem. Dzięki pracy socjalnej możliwe jest indywidualne podejście do potrzeb osób starszych, identyfikacja problemów oraz kierowanie do odpowiednich form wsparcia, zarówno opiekuńczego, jak i edukacyjnego czy rekreacyjnego.

W ramach projektu Polityka senioralna EFS+ w ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach Działania 8.5 „Usługi Społeczne” Priorytetu VIII „Zwiększenie Spójności Społecznej” w latach 2024-2025 realizowane były usługi społeczne skierowane dla mieszkańców miasta Krasnystaw w wieku 65 lat i więcej. W ramach tych usług realizowane były usługi opiekuńcze, rehabilitacyjne, asystenckie, usługi opieki wytchnieniowej. Prowadzone było również poradnictwo psychologiczne, prawne, usługi „złotej raczki” i podologa.

Aktywność społeczna i edukacyjna seniorów jest wspierana poprzez działające na terenie Miasta Krasnystaw Kluby Seniora, Uniwersytet III Wieku, które oferują zajęcia edukacyjne, rekreacyjne, kulturalne i integracyjne, umożliwiając rozwijanie zainteresowań, utrzymywanie kontaktów społecznych oraz uczestnictwo w życiu lokalnej społeczności. Wsparcie seniorów uzupełnia także Rada Seniorów przy Urzędzie Miasta Krasnystaw, która opiniuje i konsultuje działania samorządu w zakresie polityki senioralnej oraz reprezentuje potrzeby i oczekiwania osób starszych.

W strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnymstawie działa Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Krasnymstawie. Stanowi on istotny element lokalnego systemu wsparcia społecznego dla osób starszych. Placówka zapewnia dzienną opiekę, wyżywienie oraz różnorodne formy aktywizacji społecznej i terapeutycznej. W 2024 roku z usług DDPS skorzystało 52 seniorów, natomiast w 2025 roku – 62 seniorów.

Wszystkie działania Miasta Krasnystaw realizowane są zgodnie z zasadami deinstytucjonalizacji usług społecznych, kładąc nacisk na wsparcie w miejscu zamieszkania i środowisku lokalnym. Takie podejście pozwala seniorom zachować samodzielność, poczucie bezpieczeństwa i wysoką jakość życia, jednocześnie wzmacniając więzi społeczne i integrację międzypokoleniową.

Wnioski z diagnozy:

- rosnąca liczba osób starszych powoduje zwiększone zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, sąsiedzkie,
- istotne jest rozwijanie usług wspierających samodzielne funkcjonowanie seniorów w środowisku lokalnym,
- konieczne jest przeciwdziałanie samotności i izolacji społecznej osób starszych poprzez rozwój działań aktywizujących.

3.3. OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

Osoby z niepełnosprawnościami stanowią istotną grupę wymagającą wsparcia w zakresie dostępu do usług społecznych, zdrowotnych oraz działań umożliwiających aktywne uczestnictwo w życiu społecznym. Niepełnosprawność może powodować ograniczenia w samodzielnym funkcjonowaniu, wykonywaniu codziennych czynności, podejmowaniu aktywności zawodowej oraz w pełnym uczestnictwie w życiu społecznym i kulturalnym. Wsparcia często wymagają również członkowie rodzin oraz opiekunowie osób z niepełnosprawnościami, którzy na co dzień sprawują nad nimi opiekę.

Na terenie Miasta Krasnystaw osoby z niepełnosprawnościami mogą korzystać z różnych form wsparcia realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnymstawie oraz organizacje działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Jedną z podstawowych form pomocy jest praca socjalna, której celem jest wspieranie osób i rodzin w rozwiązywaniu

trudnych sytuacji życiowych oraz umożliwienie im dostępu do dostępnych form pomocy i usług. W 2024 roku z pomocy w formie pracy socjalnej skorzystały 283 rodziny, obejmujących łącznie 460 osób w tych rodzinach. Natomiast w 2025 roku wsparciem objęto 266 rodzin, w których łączna liczba osób wyniosła 391.

Istotnym elementem wsparcia są również usługi opiekuńcze, które świadczone są w miejscu zamieszkania osób wymagających pomocy w codziennym funkcjonowaniu. Usługi te obejmują pomoc w wykonywaniu czynności dnia codziennego, utrzymaniu higieny osobistej, przygotowywaniu posiłków, dokonywaniu zakupów czy załatwianiu spraw urzędowych. Wsparcie to pozwala osobom z niepełnosprawnościami na możliwie jak najdłuższe pozostanie w swoim środowisku domowym oraz zachowanie samodzielności.

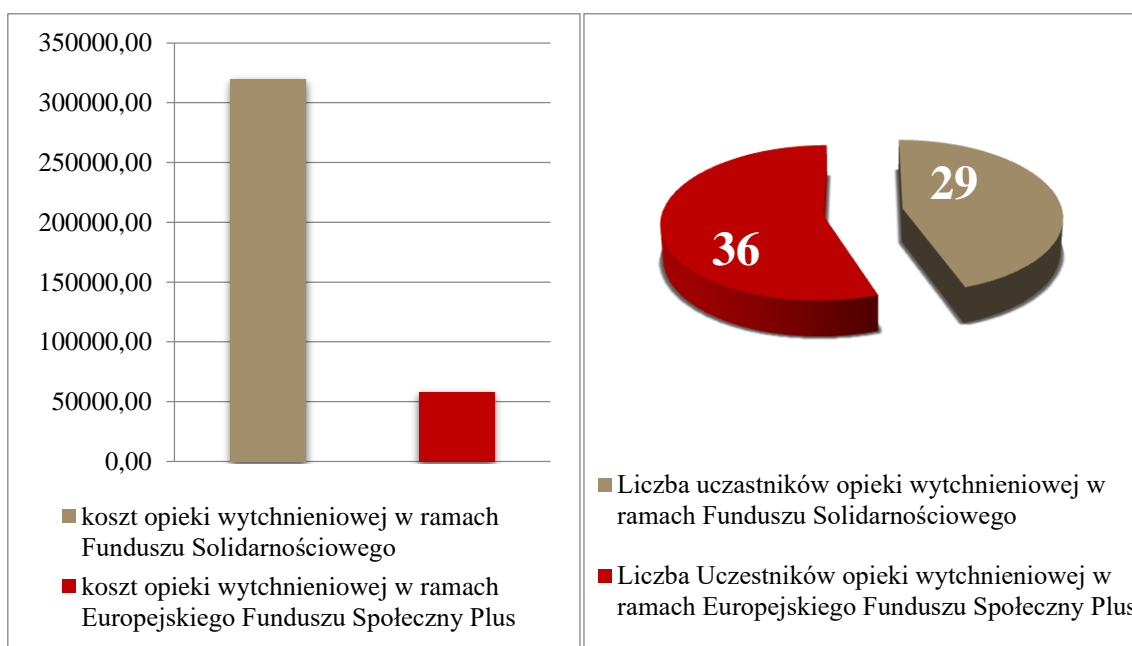
Ważnym elementem systemu wsparcia są także usługi asystenckie. Celem tej formy pomocy jest zwiększenie niezależności osób z niepełnosprawnościami oraz umożliwienie im aktywnego udziału w życiu społecznym, edukacyjnym i zawodowym. Asystent wspiera osobę z niepełnosprawnością w wykonywaniu codziennych czynności, przemieszczaniu się oraz w uczestnictwie w życiu społecznym. W 2024 roku usługi asystencji osobistej były realizowane w ramach programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego, finansowanego ze środków Funduszu Solidarnościowego. W ramach programu wsparciem objęto 102 osoby z niepełnosprawnościami, a całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 2 891 807 zł. Równolegle w 2024 roku usługi asystencji realizowano również w ramach projektu „Polityka Senioralna EFS+”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej. W tej formie wsparciem objęto 19 osób, a koszt realizacji usług wyniósł 43 680 zł. W 2025 roku kontynuowano realizację programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego finansowanego z Funduszu Solidarnościowego. Z usług asystencji skorzystały

64 osoby z niepełnosprawnościami, a całkowity koszt realizacji programu wyniósł 1 596 363 zł. Jednocześnie w ramach projektu „Polityka Senioralna EFS+”, współfinansowanego przez Unię Europejską, wsparciem objęto 27 osób, a wartość zrealizowanych usług wyniosła 299 322 zł.

Istotnym wsparciem dla rodzin i opiekunów osób z niepełnosprawnościami jest również opieka wytchnieniowa, której celem jest czasowe odciążenie osób sprawujących codzienną opiekę nad osobami z niepełnosprawnością znaczną. Dzięki tej formie pomocy opiekunowie mają możliwość odpoczynku, regeneracji sił oraz załatwienia własnych spraw osobistych. W 2024 roku z tej formy pomocy skorzystało 33 opiekunów faktycznych osób z niepełnosprawnościami, natomiast w 2025 roku 32 opiekunów.

Wykres 6. Opieka wytchnieniowa w latach 2024-2025

Źródło: Dane MOPS Krasnystaw

Pomimo funkcjonowania różnych form wsparcia istnieje potrzeba dalszego rozwijania usług społecznych skierowanych do osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin. Szczególnie istotne jest zwiększanie

dostępności usług świadczonych w środowisku lokalnym, rozwijanie usług asystenckich, opieki wytchnieniowej oraz tworzenie nowych form wsparcia umożliwiających osobom z niepełnosprawnościami większą samodzielność i aktywność społeczną.

Wnioski z diagnozy:

- istnieje potrzeba dalszego rozwoju usług społecznych wspierających osoby z niepełnosprawnościami w codziennym funkcjonowaniu,
- ważne jest wzmocnienie działań sprzyjających aktywizacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami,
- konieczne jest wspieranie rodzin i opiekunów osób z niepełnosprawnościami.

3.4. OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Jedną z grup wymagających szczególnego wsparcia są osoby znajdujące się w kryzysie zdrowia psychicznego. Do tej kategorii zalicza się osoby doświadczające zaburzeń psychicznych, trudności w funkcjonowaniu społecznym wynikających z problemów psychicznych, a także osoby przeżywające kryzysy emocjonalne i psychologiczne, które utrudniają im codzienne funkcjonowanie w środowisku rodzinnym, zawodowym i społecznym.

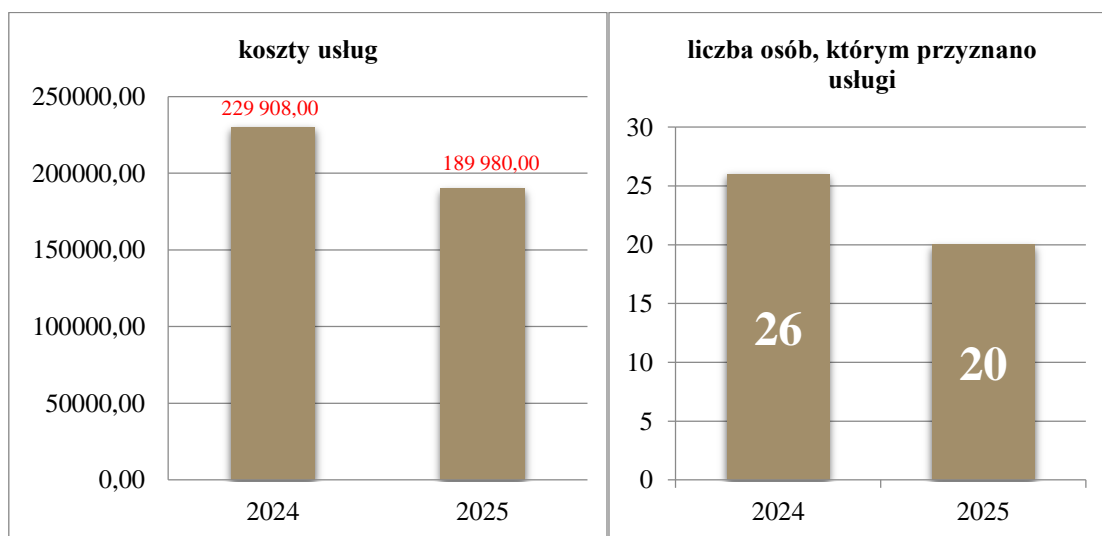
Zgodnie z podejściem stosowanym w systemie pomocy społecznej, osoba w kryzysie zdrowia psychicznego to osoba, która z powodu choroby psychicznej, zaburzeń psychicznych lub innych poważnych trudności natury psychicznej doświadcza ograniczeń w samodzielnym funkcjonowaniu oraz wymaga wsparcia w zakresie codziennych czynności życiowych, integracji społecznej oraz utrzymania samodzielności w środowisku lokalnym. Wsparcie dla tej grupy mieszkańców realizowane jest przede wszystkim poprzez działania podejmowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnymstawie, Środowiskowy Dom Samopomocy im. Błogosławionego

Księdza Zygmunta Pisarskiego w Krasnymstawie oraz organizacje pozarządowe.

Jedną z podstawowych form pomocy są specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone w miejscu zamieszkania. Usługi te obejmują m.in. pomoc w codziennym funkcjonowaniu, wspieranie rozwoju umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, treningi samoobsługi i zaradności życiowej, a także wsparcie w kontaktach społecznych. W 2024 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnymstawie zorganizował specjalistyczne usługi opiekuńcze dla 26 osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania. Łącznie zrealizowano 5474 godziny usług na kwotę 229 908 zł. Usługi te były świadczone przez Polski Czerwony Krzyż – Oddział w Lublinie. W 2025 roku wsparciem objęto 20 osób. W ramach realizacji usług wykonano 4130 godzin specjalistycznych usług opiekuńczych, na które wydatkowano 189 980 zł. Podobnie jak w roku poprzednim, realizatorem usług był Polski Czerwony Krzyż – Oddział w Lublinie.

Wykres 7. Usługi specjalistyczne dla osób w kryzysie psychicznym w latach 2024-2025

Źródło: Dane MOPS Krasnymstawa

Uzupełnieniem systemu wsparcia dla osób w kryzysie psychicznym jest praca socjalna realizowana przez pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnymstawie. Obejmuje ona diagnozowanie sytuacji życiowej osób i rodzin, motywowanie do podejmowania aktywności, koordynowanie wsparcia instytucjonalnego oraz współpracę z innymi podmiotami działającymi na rzecz poprawy funkcjonowania osób w kryzysie zdrowia psychicznego. Podejmowane działania mają na celu przede wszystkim wspieranie osób z zaburzeniami psychicznymi w możliwie jak najbardziej samodzielnym funkcjonowaniu w środowisku lokalnym, przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu oraz poprawę jakości życia.

Istotną rolę w systemie wsparcia osób w kryzysie zdrowia psychicznego odgrywa również Środowiskowy Dom Samopomocy im. Błogosławionego Księdza Zygmunta Pisarskiego w Krasnymstawie, który zapewnia codzienne wsparcie osobom z zaburzeniami psychicznymi poprzez różnorodne formy terapii, rehabilitacji społecznej oraz zajęcia aktywizujące. Placówka ta umożliwia uczestnikom rozwijanie umiejętności społecznych, podtrzymywanie sprawności psychofizycznej oraz przeciwdziałanie izolacji społecznej. W 2024 roku w zajęciach Środowiskowego Domu Samopomocy im. Błogosławionego Księdza Zygmunta Pisarskiego w Krasnymstawie uczestniczyło 55 osób, natomiast w 2025 roku liczba uczestników wynosiła 54 osoby.

Ważnym elementem systemu wsparcia są również działania profilaktyczne i edukacyjne ukierunkowane na promocję zdrowia psychicznego oraz przeciwdziałanie uzależnieniom i zachowaniom ryzykownym. Działania te obejmują między innymi programy profilaktyczne realizowane w placówkach oświatowych oraz inicjatywy skierowane do mieszkańców społeczności lokalnej.

Wsparcia wymagają także rodziny osób doświadczających problemów zdrowia psychicznego, które często pełnią rolę opiekunów i osób

wspierających w codziennym funkcjonowaniu. Dlatego istotne jest rozwijanie usług umożliwiających zwiększenie wiedzy i kompetencji członków rodzin w zakresie radzenia sobie z trudnymi sytuacjami oraz wspierania osób w kryzysie psychicznym.

Pomimo funkcjonowania różnych form wsparcia na terenie Miasta Krasnystaw istnieje potrzeba dalszego rozwijania usług społecznych skierowanych do osób w kryzysie zdrowia psychicznego, w szczególności usług świadczonych w środowisku lokalnym, umożliwiających szybkie udzielenie pomocy oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Wnioski z diagnozy:

- istnieje potrzeba zwiększenia dostępności usług wsparcia dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego,
- istotne jest rozwijanie działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie zdrowia psychicznego,
- konieczne jest wzmocnienie wsparcia dla rodzin osób doświadczających problemów zdrowia psychicznego,
- przeciwdziałanie izolacji społecznej poprzez działania integracyjne i aktywizujące,
- wzmocnienie współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz osób w kryzysie zdrowia psychicznego
- ważne jest rozwijanie usług środowiskowych umożliwiających osobom w kryzysie psychicznym funkcjonowanie w społeczności lokalnej.

3.5. OSOBY W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI

Bezdomność to jedno z najtrudniejszych i najbardziej złożonych zjawisk wykluczenia społecznego. Wiąże się z niezaspokojeniem podstawowych potrzeb bytowych, zerwaniem więzi rodzinnych i społecznych, utratą stabilizacji życiowej oraz poczucia bezpieczeństwa.

Zgodnie z art. 6 pkt 8 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r., osoba bezdomna to osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy oraz niezameldowana na pobyt stały, a także osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym i zameldowana na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania. Oznacza to, że w świetle ustawy bezdomność dotyczy zarówno osób faktycznie pozbawionych miejsca zamieszkania, jak i tych, które mimo posiadania meldunku nie mają realnej możliwości przebywania w tym lokalu.

W razie zaistnienia potrzeby pomocy osobom bezdomnym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnymstawie kieruje osoby na podstawie umów do Stowarzyszenia MONAR – Schronisko dla Osób Bezdomnych MARKOT w Chełmie lub do Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta w Chełmie. Zapewniają one osobom w kryzysie bezdomności całodobowe schronienie oraz wsparcie w procesie wychodzenia z trudnej sytuacji życiowej.

W roku bieżącym do schroniska skierowano 2 osoby. Koszt ich utrzymania wyniósł 23 941,00 zł. W roku 2024 ze schronienia skorzystały również 2 osoby, a łączny roczny koszt ich pobytu wyniósł 3 974,00 zł.

Skuteczna pomoc osobom bezdomnym wymaga skoordynowanej współpracy wielu instytucji, w szczególności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Straży Miejskiej, służby zdrowia oraz Policji. Istotne znaczenie ma również budowanie świadomości społecznej na temat problemu bezdomności, przeciwdziałanie stereotypom oraz promowanie postaw solidarności i odpowiedzialności społecznej.

Wnioski z diagnozy:

- pomoc osobom w kryzysie bezdomności wymaga dalszej współpracy instytucjonalnej,
- istotne jest zapewnienie dostępności schronienia oraz pracy socjalnej wspierającej proces wychodzenia z bezdomności.

4. POTENCJAŁ INSTYTUCJI I PODMIOTÓW DO REALIZACJI DZIAŁAŃ MIASTA KRASNYSTAW

Miasto Krasnystaw dysponuje rozwiniętą i zróżnicowaną siecią instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych, które stanowią solidną podstawę dla rozwoju lokalnego systemu usług społecznych. Potencjał ten obejmuje podmioty funkcjonujące w obszarach pomocy społecznej, ochrony zdrowia, edukacji, kultury, sportu, bezpieczeństwa publicznego oraz aktywizacji społecznej.

Jednym z kluczowych wyzwań, a zarazem kierunkiem dalszego rozwoju, pozostaje skuteczna koordynacja działań pomiędzy instytucjami oraz ich integracja wokół rzeczywistych potrzeb mieszkańców, zgodnie z założeniami deinstytucjonalizacji usług społecznych.

W obszarze wsparcia rodzin i dzieci istotną rolę odgrywają instytucje zapewniające pomoc wychowawczą, socjalną oraz edukacyjną. Należą do nich przede wszystkim: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnymstawie, realizujący zadania z zakresu pracy socjalnej, wsparcia rodzin w kryzysie oraz asystentury rodziny, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krasnymstawie, odpowiedzialne za organizację pieczy zastępczej oraz świadczenie specjalistycznego poradnictwa, Stowarzyszenie na rzecz dzieci i młodzieży „PROGRES”, prowadzące działania edukacyjne, profilaktyczne i wychowawcze, a także placówki oświatowe, sportowo-rekreacyjne i Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Krasnymstawie.

Postępujące procesy starzenia się społeczeństwa generują rosnące zapotrzebowanie na usługi skierowane do osób starszych, umożliwiające im możliwie najdłuższe funkcjonowanie w środowisku lokalnym. W tym zakresie wsparcie zapewniają, m.in.: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnymstawie, poprzez realizację usług opiekuńczych i środowiskowych, Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Krasnymstawie, oferujący świadczenia zdrowotne, w tym opiekę

długoterminową, Centrum Zdrowia Psychicznego w Krasnymstawie, zapewniające wsparcie psychologiczne, Polski Czerwony Krzyż, realizujący działania pomocowe na rzecz osób samotnych, Centrum Charytatywne „Caritas”, wspierające osoby znajdujące się w sytuacjach kryzysowych a także organizacje pozarządowe, takie jak Stowarzyszenie Integracyjne Winda i Fundacja Winda.

System wsparcia osób z niepełnosprawnościami opiera się na działaniach integracyjnych, rehabilitacyjnych oraz aktywizujących. Kluczową rolę pełnią tu: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krasnymstawie, realizujące zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Krasnymstawie, wspierające rozwój kompetencji społecznych i zawodowych uczestników, Środowiskowy Dom Samopomocy w Krasnymstawie, zapewniający codzienne wsparcie terapeutyczne, oraz Krasnostawskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego i Pomocy Społecznej czy Krasnostawskie Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych, prowadzące działania integracyjne i środowiskowe.

Elementem lokalnego systemu usług społecznych jest również obszar ochrony zdrowia psychicznego oraz przeciwdziałania zjawiskom kryzysowym i patologicznym. W jego ramach funkcjonują: Centrum Zdrowia Psychicznego w Krasnymstawie, oferujące wsparcie psychiatryczne i psychologiczne, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, prowadząca działania profilaktyczne i interwencyjne, Komenda Powiatowa Policji w Krasnymstawie, realizująca zadania z zakresu prewencji i interwencji, Zespół Interdyscyplinarny, koordynujący działania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Zasoby instytucjonalne Miasta Krasnostaw tworzą spójny potencjał do rozwijania usług społecznych opartych na środowisku lokalnym.

5. REKOMENDACJE

Poniżej przedstawiono rekomendacje dotyczące celów i kierunków podejmowanych działań w poszczególnych obszarach interwencji, tj. rodziny i dzieci, osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami, osoby w kryzysie zdrowia psychicznego oraz osoby w kryzysie bezdomności.

Rodziny i dzieci

- 1) realizacja działań służących wzmocnieniu kompetencji opiekunów – wychowawczych rodziców i opiekunów prawnych dzieci;
- 2) zwiększanie dostępności i jakości poradnictwa specjalistycznego dla rodzin oraz dzieci i młodzieży;
- 3) realizacja programów profilaktycznych, mających na celu ograniczenie problemów społecznych w lokalnej społeczności, w tym programów w obszarze uzależnień, przemocy domowej, bezpieczeństwa oraz programów profilaktyki zdrowotnej;
- 4) podnoszenie kwalifikacji kompetencji kadr na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej na rzecz rodziny, w tym poprzez udział w szkoleniach.

Osoby starsze

- 1) zwiększenie dostępności usług społecznych dla osób starszych, usług opiekuńczych, asystenckich, sąsiedzkich, wolontariatu;
- 2) przystąpienie do pilotażowego programu innowacyjnej opieki wspieranej sztuczną inteligencją (AI), który pozwala monitorować stan zdrowia seniorów i wspiera pracę opiekunów;
- 3) zwiększenie dostępności do usług specjalistycznych w tym zapewnienie pomocy psychologicznej, poradnictwa

specjalistycznego i wsparcia terapeutycznego dla osób starszych wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, a także ich rodzin i opiekunów;

- 4) działania ukierunkowane na aktywizację osób starszych, aby w indywidualnie dopasowanym stopniu, mieli możliwość udziału w życiu społeczności lokalnej oraz rozwijania swoich zainteresowań, dostępu do dóbr kultury, edukacji i innych sfer aktywności, w tym poprzez tworzenie i rozwijanie dziennych form pobytu osób starszych;
- 5) wprowadzenie usług transportu door-to-door, umożliwiających osobom starszym dotarcie do placówek medycznych, instytucji publicznych i miejsc aktywności społecznej;
- 6) dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób starszych.

Osoby z niepełnosprawnościami

- 1) zwiększenie usług opiekuńczych i asystencji osobistej dla osób z niepełnosprawnościami, w zależności od potrzeb;
- 2) rozwój opieki wytchnieniowej w formie dziennej i całodobowej wspierającej członków rodzin lub opiekunów sprawujących opiekę nad osobą z niepełnosprawnościami, o charakterze wytchnieniowym;
- 3) potrzeba zwiększenia dostępności do wsparcia specjalistycznego;
- 4) działania ukierunkowane na aktywizację zawodową osób z niepełnosprawnościami;
- 5) potrzeba uruchomienia usług transportowych.

Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego

- 1) zapewnianie dostępu do usług społecznych dla osób w kryzysie psychicznym, w tym w miejscu zamieszkania;

- 2) wspieranie rodzin osób w kryzysie zdrowia psychicznego poprzez usługi służące zwiększaniu ich kompetencji i wiedzy, a także organizację środowiskowych form wsparcia;
- 3) zwiększenie dostępności do poradnictwa specjalistycznego;
- 4) realizacja programów profilaktycznych w obszarze uzależnień od substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych, a także w zakresie zachowań ryzykownych, agresji oraz cyberprzemocy;
- 5) zwiększenie kompetencji i kwalifikacji pracowników socjalnych w zakresie świadczenia usług społecznych na rzecz osób w kryzysie zdrowia psychicznego poprzez szkolenia;
- 6) realizacja usług w zakresie aktywizacji społeczno – zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi.

Osoby w kryzysie bezdomności

- 1) praca socjalna;
- 2) potrzeba zabezpieczenia środków finansowych na zapewnienie schronienia.

6. PLANOWANE CELE I DZIAŁANIA INTERWENCYJNE

Obszary interwencji zostały określone z uwzględnieniem zarówno uwarunkowań strategicznych i programowych w zakresie deinstytucjonalizacji, jak i rekomendacji wynikających z przeprowadzonych konsultacji podczas spotkań. Są to:

- 1) Rodziny i Dzieci;
- 2) Osoby starsze;
- 3) Osoby z niepełnosprawnościami;
- 4) Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego;
- 5) Osoby w kryzysie bezdomności.

W ramach każdego obszaru interwencji określono cele, planowane działania, odbiorców, realizatorów oraz możliwe źródła finansowania.

Obszar I. Rodziny i dzieci

Cel główny

Poprawa jakości życia rodziny i dziecka poprzez wzmocnienie funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzin, wsparcie w sytuacjach kryzysowych oraz zwiększenie dostępności oraz jakości usług świadczonych na rzecz rodziny i dzieci

Cele szczegółowe

Wzmocnienie funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzin
Ochrona dzieci przed zaniedbaniem, uzależnieniami, przemocą
Integracja rodzin
Stworzenie dzieciom i młodzieży warunków do wszechstronnego rozwoju

Planowane działania	Odbiorcy	Realizatorzy	Źródła finansowania
<ul style="list-style-type: none"> - organizowanie szkoleń i warsztatów dla rodziców w zakresie rozwijania kompetencji rodzicielskich przede wszystkim w zakresie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych – np.: inicjowanie utworzenia klubu rodzica, szkoły dla rodziców oraz wdrożenia mediacji rodzinnych, - organizowanie grup wsparcia, grup samopomocowych dla rodziców z problemami wychowawczymi, oferujących przestrzeń dzielenia się doświadczeniami i uzyskiwania wsparcia specjalistów, - zwiększenie intensywności, częstotliwości pracy socjalnej z rodzinami objętymi pomocą społeczną, - utrzymanie stałej pomocy i wsparcia ze strony asystenta rodziny rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze, - organizowanie programów wsparcia dla rodziców – poradnictwo rodzinne, psychologiczne i doradztwo zawodowe, - realizowanie programów profilaktycznych, mających na celu ograniczenie problemów społecznych w lokalnej społeczności, w tym w obszarze uzależnień, przemocy i programów profilaktyki zdrowotnej, - prowadzenie działań interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, - organizowanie zajęć wzmacniających więzi i poprawę relacji rodzic – dziecko, rodzic – rodzic, - edukacja rodziców w zakresie gospodarowania czasem wolnym dzieci, - działania zwiększające nadzór rodzicielski nad dostępnością i korzystaniem ze środków masowego przekazu. - organizowanie dodatkowych zajęć w szkołach,	<ul style="list-style-type: none"> - rodziny z dziećmi, w tym doświadczające trudności opiekuńczo-wychowawczych, - osoby potrzebujące interwencji kryzysowej, - osoby doświadczone przemocą domową, - osoby zagrożone uzależnieniami - dzieci i młodzież wymagająca wsparcia	<ul style="list-style-type: none"> - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnymstawie, - Urząd Miasta Krasnystaw, - placówki oświatowe, kulturalne, sportowo-rekreacyjne, - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - NGO	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne JST, - środki z budżetu miasta, - dotacje z budżetu państwa, - środki UE

<p>świetlicach, domu kultury, umożliwiających dzieciom i młodzieży rozwijanie swoich pasji i zainteresowań, aktywności społecznej, kulturalnej, sportowej, edukacyjnej, a także organizacji czasu wolnego, - działania edukacyjne, profilaktyczne i interwencyjne w zakresie przeciwdziałania przemocy rówieśniczej i domowej, -podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadr na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej na rzecz rodziny, w tym poprzez udział w szkoleniach.</p>			
OBSZAR II. OSOBY STARSZE			
<p>Cel główny Poprawa jakości życia i kompleksowe wsparcie osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność oraz ich opiekunów faktycznych/niefORMALNYCH i rodzin</p>			
<p>Cele szczegółowe Wsparcie opiekuńcze i zdrowotne Dostępność natychmiastowej pomocy Promocja aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia Przeciwdziałanie izolacji społecznej i samotności</p>			
Planowane działania	Odbiorcy	Realizatorzy	Źródła finansowania
<ul style="list-style-type: none"> - kontynuacja uczestnictwa w Programach, - zwiększenie dostępu do usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, - zwiększenie dostępności usług opieki na odległość – teleopaski oraz rozwój usług Opieki AI , - rozwój poradnictwa specjalistycznego, w tym usługa psychologiczna w miejscu zamieszkania seniora, - rozwój usług społecznych na rzecz rodzin i osób 	<ul style="list-style-type: none"> - osoby starsze, w tym chore i niepełnosprawne, - otoczenie osób starszych wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, tj. rodzina, opiekunowie 	<ul style="list-style-type: none"> - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnymstawie, - placówki kulturalne, sportowo-rekreacyjne, - Urząd Miasta Krasnystaw, -NGO 	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne JST, - środki z budżetu miasta, - dotacje z budżetu państwa, - Fundusz Solidarnościowy - środki UE

<p>sprawujących funkcje opiekuna faktycznego osoby starszej, takich jak: szkolenia dla opiekunów, poradnictwo specjalistyczne, w tym psychologiczne, prawne i rodzinne, a także wsparcie informacyjne,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wprowadzenie usług transportowych door to door dla seniorów do placówek medycznych, rehabilitacyjnych, - zwiększenie dostępu do usług świadczonych w społeczności lokalnej, w formach dziennych (dzienne domy opieki, dzienne ośrodki wsparcia, dzienne domy pobytu, kluby seniora), - organizowanie zajęć całorocznych, cyklicznych spotkań, zajęć klubowych, aktywizujących osoby starsze i promujących zdrowy styl życia - organizowanie imprez kulturalnych, ułatwianie osobom starszym dostępu do oferty kulturalnej, np. poprzez dostosowanie pory imprez do potrzeb seniorów, - organizowanie wspólnych imprez rekreacyjnych dla różnych pokoleń mieszkańców, - tworzenie stref rekreacyjnych i spacerowych dostosowanych do potrzeb seniorów.			
OBSZAR III. OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI			
Cel główny Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnością oraz wsparcie opiekunów osób z niepełnosprawnościami			
Cele szczegółowe Rozwój usług środowiskowych Likwidacja barier architektonicznych Integracja społeczna Wzmocnienie wsparcia dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami			
Planowane działania	Odbiorcy	Realizatorzy	Źródła finansowania
- kontynuacja uczestnictwa w Programach,	- osoby z niepełnosprawnościami,	- Miejski Ośrodek	- środki z budżetu

<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie dostępności do specjalistycznych usług i rehabilitacji, - konsultacje psychologiczne dla osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów, - tworzenie miejsc spotkań, organizowanie zajęć i wydarzeń, - przystosowanie budynków użyteczności publicznej, chodników, dróg do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, - rozwój transportu publicznego przystosowanego do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, organizacja transportu na żądanie, - działania ukierunkowane na aktywizację zawodową osób z niepełnosprawnościami, - podnoszenie świadomości na temat potrzeb osób z niepełnosprawnościami, - kontynuacja współpracy ze Środowiskowym Domem Samopomocy w Krasnymstawie, - utworzenie Centrum Opiekuńczo Mieszkalnego w Krasnymstawie - utworzenie grupy wsparcia dla opiekunów osoby z niepełnosprawnościami, - podnoszenie świadomości na temat potrzeb osób z niepełnosprawnościami	- osoby z otoczenia osób z niepełnosprawnościami,	Pomocy Społecznej w Krasnymstawie, - ośrodki wsparcia, - NGO, - PFRON.	miasta, - środki UE, - Fundusz Solidarnościowy
OBSZAR IV. OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO			
Cel główny Poprawa jakości życia osób w kryzysie zdrowia psychicznego oraz wsparcie opiekunów osób w kryzysie psychicznym			
Cele szczegółowe Rozwój usług środowiskowych Zwiększenie dostępu usług dla rodzin i otoczenia Profilaktyka i edukacja Aktywizacja społeczno-zawodowa			

Planowane działania	Odbiorcy	Realizatorzy	Źródła finansowania
<ul style="list-style-type: none"> - rozwój usług w miejscu zamieszkania, szczególnie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, - rozwój dziennych form pomocy i wsparcia, - rozwój form wsparcia o charakterze samopomocowym – klubów, kręgów wsparcia, grup samopomocowych, - organizowanie zajęć terapeutycznych, - utworzenie punktu poradnictwa psychologicznego dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego, - wprowadzenie poradnictwa psychologicznego w miejscu zamieszkania osoby w kryzysie zdrowia psychicznego, - dostępność do terapii indywidualnej, grupowej, rodzinnej, - realizacja programów profilaktycznych w obszarze uzależnień od substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych, a także w zakresie zachowań ryzykownych, agresji oraz cyberprzemocy, - działania niwelujące zagrożenia zdrowia psychicznego, - działania promujące zdrowy styl życia w społeczności, obejmującego aspekty fizyczne i psychiczne, - działania podnoszące świadomość i przełamanie stygmatyzacji w środowisku lokalnym na temat zdrowia psychicznego, - realizacja usług w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej osób w kryzysie zdrowia psychicznego, - wspieranie rodzin osób w kryzysie zdrowia psychicznego poprzez usługi służące zwiększaniu ich kompetencji i wiedzy, - podnoszenie kompetencji i kwalifikacji kandydatów oraz kadry niezbędnej do realizacji usług społecznych na rzecz osób w kryzysie zdrowia psychicznego poprzez szkolenia, kursy, itp.	<ul style="list-style-type: none"> - osoby dorosłe w kryzysie zdrowia psychicznego, - dzieci i młodzież w kryzysie zdrowia psychicznego, - otoczenie osób w kryzysie psychicznym np. opiekunowie	<ul style="list-style-type: none"> - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnymstawie, - Środowiskowy Dom Samopomocy w Krasnymstawie, - NGO, - Poradnia Zdrowia Psychicznego w Krasnymstawie.	<ul style="list-style-type: none"> - środki z budżetu miasta, - środki UE, - Fundusz Solidarnościowy

Obszar V. Osoby w kryzysie bezdomności**Cel główny**

Zapewnienie schronienia osobom w kryzysie bezdomności

Cele szczegółowe

Zapewnienie schronienia i posiłku

Praca socjalna

Planowane działania	Odbiorcy	Realizatorzy	Źródła finansowania
<ul style="list-style-type: none"> - kontynuacja współpracy z Towarzystwem Pomocy im. Św. Brata Alberta w Chełmie oraz Stowarzyszeniem MONAR – Schroniskiem dla Osób Bezdomnych MARKOT w Chełmie - praca socjalna, ze szczególną rolą streetworkingu,	<ul style="list-style-type: none"> - osoby najbardziej zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, potrzebujące i wymagające szczególnego wsparcia,	<ul style="list-style-type: none"> - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnymstawie, - Straż Miejska Krasnystaw - Służba zdrowia, - Komenda Powiatowa w Krasnymstawie, - organizacje pozarządowe	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne JST, - środki z budżetu miasta

7. MONITORING

Za monitoring Lokalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2026-2030 dla Miasta Krasnystaw odpowiedzialny będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnymstawie. Na podstawie danych własnych oraz informacji uzyskanych od podmiotów podejmujących poszczególne działania realizator będzie składać Raport do Rady Miasta Krasnystaw stanowiący załącznik do rocznego sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnymstawie.

Monitoring posłuży do kontroli postępu założonych celów, oceny zaangażowania realizatorów poszczególnych działań oraz weryfikacji środków i źródeł finansowania wykorzystywanych do ich realizacji.

Bieżące monitorowanie umożliwi modyfikowanie dotychczasowych oraz planowanie dalszych działań na rzecz procesu deinstytucjonalizacji.

Tabela 7. Lista wskaźników poddanych monitoringowi na koniec każdego roku

Obszar 1. Rodziny i dzieci	
1.	Liczba szkoleń i warsztatów oraz osób uczestniczących w szkoleniach i warsztatach podnoszących kompetencje rodzicielskie
2.	Liczba zorganizowanych grup wsparcia, samopomocowych dla rodziców borykających się z trudnościami opiekuńczo wychowawczymi
3.	Liczba działań edukacyjnych, profilaktycznych na rzecz rodziny i dzieci
4.	Liczba działań interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej
5.	Liczba osób/rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym (psychologicznym, pedagogicznym, prawnym, pracą socjalną, asystenturą rodziny)
6.	Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalno – sportowo - rekreacyjnych

7.	Liczba zorganizowanych zajęć dodatkowych umożliwiających rozwijanie pasji, zainteresowań, organizację czasu wolnego
8.	Liczba szkoleń i pracowników uczestniczących w szkoleniach podnoszących kompetencje do świadczenia usług na rzecz rodziny
Obszar 2. Osoby starsze i chore	
9.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi, sąsiedzкими, asystenckimi
10.	Liczba osób objętych poradnictwem specjalistycznym, tj. usługą psychologa w miejscu zamieszkania
11.	Liczba osób objętych szkoleniami dla opiekunów osób starszych, poradnictwem specjalistycznym, w tym psychologicznym, prawnym, rodzinnym, informacyjnym
12.	Liczba osób objętych usługami opieki na odległość (teleopaska)
13.	Liczba osób objętych usługami opieki AI
14.	Liczba zrealizowanych usług w ramach wprowadzenia usługi transportu dla seniorów do placówek medycznych, rehabilitacyjnych, itp.
15.	Liczba funkcjonujących dziennych form pobytu dla osób starszych
16.	Liczba uczestników dziennych form pobytu dla osób starszych
17.	Liczba zorganizowanych zajęć, spotkań cyklicznych aktywizujących osoby starsze i promujących zdrowy styl życia
18.	Liczba zorganizowanych imprez kulturalnych, międzypokoleniowych
Obszar 3. Osoby z niepełnosprawnością	
19.	Liczba osób objętych usługami asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością
20.	Liczba opiekunów lub członków rodzin objętych opieką wytchnieniową
21.	Liczba utworzonych grup wsparcia dla opiekunów osoby z niepełnosprawnością

22.	Liczba uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy w Krasnymstawie
23.	Liczba zorganizowanych zajęć, wydarzeń, spotkań
24.	Liczba osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów korzystających z konsultacji psychologicznych
25.	Liczba opiekunów formalnych objętych wsparciem szkoleniowym
26.	Liczba działań ukierunkowanych na aktywizację zawodową osób z niepełnosprawnościami
27.	Liczba zrealizowanych usług w ramach wprowadzenia usługi transportu dla osób z niepełnosprawnościami do placówek medycznych, rehabilitacyjnych, itp.
Obszar 4. Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	
28.	Liczba osób w kryzysie zdrowia psychicznego, objętych usługami specjalistycznymi dla osób z zaburzeniem psychicznym
29.	Liczba Uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy
30.	Liczba utworzonych grup samopomocowych, kręgów wsparcia, klubów
31.	Liczba punktów poradnictwa psychologicznego
32.	Liczba programów profilaktycznych w obszarze uzależnień od substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych, a także w zakresie zachowań ryzykownych, agresji oraz cyberprzemocy
33.	Liczba działań na rzecz promocji zdrowia psychicznego i zwiększenia świadomości społecznej, zdrowego stylu życia w społeczności, obejmujące aspekty fizyczne i psychiczne
34.	Liczba działań w sferze aktywizacji społeczno-zawodowej osób w kryzysie zdrowia psychicznego
35.	Liczba rodzin, opiekunów osób w kryzysie zdrowia psychicznego korzystających ze wsparcia zwiększającego ich kompetencje i wiedzę
36.	Liczba osób personelu, którzy podnieśli swoje kompetencje w zakresie

---

	świadczenia usług na rzecz osób w kryzysie zdrowia psychicznego
Obszar 5. Osoby w kryzysie bezdomności	
37.	Liczba osób w kryzysie bezdomności, którym udzielono schronienia
38.	Liczba osób objętych pracą socjalną
39.	Liczba zawartych umów/porozumień w zakresie zapewnienia schronienia

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Ludność miasta Krasnystaw według ekonomicznych grup wieku w latach 2023-2025	10
Wykres 2. Roczne całościowe wydatki na usługi społeczne w roku 2024 i 2025.....	16
Wykres 3. Porównanie wydatków na usługi instytucjonalne (DPS) i w środowisku w latach 2024 i 2025	19
Wykres 4. Porównanie wydatków na usługi w odniesieniu do osób przebywających w instytucji (DPS) oraz w środowisku w roku 2024 i 2025.....	20
Wykres 5. Asystentura rodzin w latach 2024 i 2025	23
Wykres 6. Opieka wytchnieniowa w latach 2024-2025	29
Wykres 7. Usługi specjalistyczne dla osób w kryzysie psychicznym w latach 2024-2025	31

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Mapa Miasta Krasnystaw	7
--	---

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba ludności w latach 2023-2025.....	7
Tabela 2. Statystyka mieszkańców według wieku w latach 2023-2025	9
Tabela 3. Statystyka zameldowań i wymeldowania w latach 2023-2025.....	11
Tabela 4. Liczba rodzin i osób objętych wsparciem pomocy społecznej w latach 2023 -2025	12
Tabela 5. Dominujące powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2024 -2025	13
Tabela 6. Usługi opiekuńcze w latach 2024-2025	25
Tabela 7. Lista wskaźników poddanych monitoringowi na koniec każdego roku	47

